

UPPSALA
UNIVERSITET

Juridiska fakultetsnämnden

Box 256
SE-751 05 Uppsala

REMISSYTTRANDE

1 (3)

2025-01-23

JURFAK 2024/48

Kulturdepartementet

Kompletterande bestämmelser till EU:s mediefrihetsförordning (Ds 2024:28)

(Ku2024/01101)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Fakultetsnämnden har inga synpunkter på de förslag som lämnas i promemorian. Till viss del bygger emellertid de lämnade förslagen på bedömningen att Mediefrihetsförordningens reglering inte medför något behov av kompletterande bestämmelser. Sålunda anføres i promemorian att Mediefrihetsförordningens regler som ger leverantörer av medietjänster rätt att utöva ekonomisk verksamhet (artikel 4.1), rätt till redaktionell frihet och oberoende (artikel 4.2) och skydd för journalisters källor (artikel 4.3–4.5) tillgodoses genom befintliga internrättsliga bestämmelser (se promemorian avsnitt 4.1 och 4.2).

Av de skäl som anges nedan är det fakultetsnämndens uppfattning att behovet av kompletterande bestämmelser i dessa delar bör bli föremål för ytterligare överväganden och analyser.

I allt väsentligt vilar promemorians bedömning, att kompletterande bestämmelser inte behövs, på en analys där Mediefrihetsförordningens krav jämförs med bestämmelser om etableringsfrihet, skydd för redaktionell frihet, källskydd m.m. som i svensk rätt följer av tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL), se bl.a. promemorian s. 27, 28 och 33 f. Även om regleringen i TF och YGL är av stor betydelse i sammanhanget, bör det betonas att Mediefrihetsförordningens tillämpningsområde sträcker sig längre än de svenska mediegrundlagarnas.

Bestämmelserna i artikel 4 Mediefrihetsförordningen tillämpas på leverantörer av medietjänster, med vilket avses en fysisk eller juridisk person vars yrkesmässiga verksamhet är att tillhandahålla en medietjänst (artikel 2.2). Med en medietjänst avses en tjänst genom vilken leverantören *oavsett* teknik tillhandahåller allmänheten program eller presspublikationer (artikel 2.1). Definitionerna av presspublikation och program framgår av artikel 2.4 Upphovsrättsdirektivet och artikel 1.1 a

AV-direktivet (se artikel 2.5 och 2.6). Utan att i detalj redogöra för dessa definitioner står det klart att Mediefrihetsförordningen är tillämplig även på vissa leverantörer av medietjänster som inte omfattas av den teknikbundna regleringen i TF eller YGL (exempelvis webbtidningar som saknar tryckt förlaga och beställ-tv). Av detta skäl går det inte att, på det sätt som görs i promemorian, enbart med utgångspunkt i mediegrundlagarnas reglering sluta sig till att Sverige uppfyller de krav som följer av Mediefrihetsförordningen. Frågan bör analyseras vidare inom ramen för ärendets fortsatta beredning.

Vidare framstår det inte som givet att regeringen i TF och YGL i alla delar uppfyller de krav som följer av Mediefrihetsförordningen. Exempelvis anges i artikel 4.3 Mediefrihetsförordningen att medlemsstaterna ska säkerställa att journalisters källor och konfidentiella kommunikation skyddas på ett effektivt sätt. Enligt promemorians tolkning är begreppet konfidentiell kommunikation ”direkt kopplat till sådan information som rör eller kan identifiera en journalists källa och bör således inte ges någon självständig betydelse” (promemorian s. 29). Denna slutsats följer enligt promemorian av en skrivning i skäl 19 till förordningen. Slutsatsen är långt ifrån självklar och motsägs i viss mån av skrivningar i skäl 23, där det ges exempel på hur journalisters konfidentiella information skyddas i vissa medlemsstater.

Om promemorians slutsats i denna del skulle vara felaktig kan det ifrågasättas om regleringen i TF och YGL uppfyller kraven i artikel 4.3 Mediefrihetsförordningen. Bestämmelserna om anonymitetsskydd och efterforskningsförbud i mediegrundlagarna tar endast sikte på identiteten hos journalistiska källor och ger inte något skydd för exempelvis sådan information som journalister mottagit under förbehåll om konfidentialitet. Frågan bör bli föremål för ytterligare överväganden.

Nämnas kan även att skyddet enligt artikel 4.3 Mediefrihetsförordningen tillkommer inte endast medieföretagen och dess redaktionella personal, utan även personer som har en regelbunden eller yrkesmässig förbindelse med dessa aktörer. Av skäl 20 framgår att sådana personer kan innefatta exempelvis närstående till journalister. Det kan noteras att det i TF och YGL inte finns något särskilt skydd för sådana närstående personer. Efterforskningsförbudet träffar visserligen alla åtgärder som vidtas i syfte att identifiera en källa, och innefattar därmed även åtgärder som vidtas mot närstående till en journalist. Däremot gäller mediegrundlagarnas tystnadsplikt endast för vissa uppräknade kategorier av personer knutna till medieföretag, där närstående knappast ingår – vilket även begränsar räckvidden av det beslagsförbud som gäller enligt rättegångsbalken. Det bör ytterligare analyseras om de skillnader som i TF och YGL görs mellan den personkrets som skyddas av Mediefrihetsförordningen är förenliga med förordningens krav.

UPPSALA
UNIVERSITET

REMISSYTTRANDE

3 (3)

2025-01-23

JURFAK 2024/48

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Mikael Ruotsi. Yttrandet har på delegation avgivits av fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer